

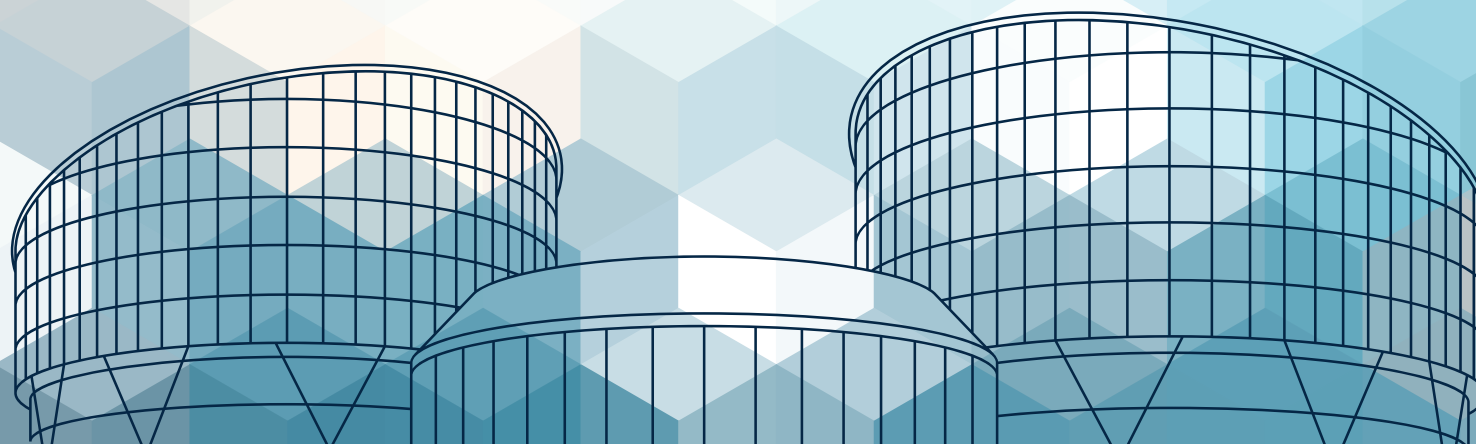
Пројекат финансира
Европска унија

 ПРАВОСУДНА
АКАДЕМИЈА

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Захировић против Хрватске

Изјава о ограничењу одговорности. Ова публикација је израђена уз помоћ Европске уније. Садржај ове публикације искључива је одговорност пројекта „Подршка Европске уније Правосудној академији“ и ни у ком случају не одражава ставове Европске уније.

АНАЛИЗА ПРЕСУДЕ

Недостављање поднеска тужиоца окривљеном у жалбеном поступку и онемогућавање окривљеном да присуствује седници другостепеног већа (повреда чл. 6 ст. 1 и 3 ц))

Захировић против Хрватске¹

(БРОЈ ПРЕДСТАВКЕ: 58590/11, ПРЕСУДА ОД 25.04.2013.)

¹ *Zahirović v. Croatia.*

СЕНТЕНЦА:

Начело једнакости странака у поступку и начело контрадикторности захтевају да се сваки поднесак једне стране, којим покушава да се утиче на исход поступка, достави другој страни и тиме јој се пружи могућност да се поводом њега изјасни, па чак и онда када је реч о поднеску који наизглед не садржи наводе који су битни за крајњи исход поступка (на пример, предлог надлежног тужиоца истакнут у жалбеном поступку).

Домаћи суд је дужан да омогући присуство окривљеног на седници другостепеног већа на којем се расправљају чињенична и правна питања у вези са постојањем кривице и/или висине казне.

ЧИЊЕНИЧНИ ОПИС:

У јуну 2004. године Жупанијско државно одвјетништво² у Загребу оптужило је подносиоца пред надлежним првостепеним судом због неколико кривичних дела. Након спроведеног поступка подносилац је осуђен. Током поступка подносилац је био у притвору, због чега није био позван на седницу другостепеног већа на којој је донесена одлука о повећању изречене казне. Осим тога, у складу са тада важећим законом, суд му није доставио поднеске које је током жалбеног поступка поднело Државно одвјетништво Републике Хрватске, а у којима се износи образложено мишљење о основаности жалби које су против првостепене пре-

² Реч је о државном органу који предузима кривично гоњење, као и заступа интересе Републике Хрватске у бројним поступцима. Његов делокруг послова, дакле, обухвата елементе за које су у правном систему Републике Србије надлежна јавна тужилаштва и Државно правобранилаштво. Жупанијско државно одвјетништво је непосредно подређено Државном одвјетништву Републике Хрватске, које представља највиши орган који предузима кривично гоњење у Републици Хрватској.

суде поднели сам подносилац и тужилаштво. У мају 2010. године подносилац је поднео уставну жалбу у којој је тврдио да му је повређено право на правично суђење. У марту 2011. године Уставни суд је одбио уставну жалбу као неосновану.

НАЧЕЛА ЕВРОПСКОГ СУДА И ЊИХОВА ПРИМЕНА НА ЧИЊЕНИЦЕ КОНКРЕТНОГ ПРЕДМЕТА:

Према пракси Европског суда, право на правично суђење обухвата и право на једнакост странака у поступку, као и право на контрадикторан поступак. То значи да ради остваривања јемства правичног суђења обе стране у поступку увек морају да буду упознате са мишљењима, предлозима и доказима, којима покушава да се утиче на исход поступка, а које је доставила и предложила друга страна како би им била пружена могућност да се изјасне у погледу њих. Тачније, домаћи суд је дужан да упозна у кривичном поступку одбрану са процесним радњама оптужбе чак и уколико сматра да садржина датих радњи не би могла да утиче на одлуку суда, односно да ускраћивањем упознавања окривљеног са предузетим радњама, он не би био стављен у неповољнији положај. Дакле, одбрана је та која треба сама да процени, након упознавања са поднесцима, да ли њихова садржина заслужује одговор.

У складу са тим, када је другостепени суд у предмету *Захировић* у поступку по жалби пропустио да достави подносиоцу предлог који садржи образложено мишљење тужилаштва о меритуму случаја, које је очигледно имало за циљ да утиче на одлуку Врховног суда, наступила је повреда члана 6 став 1 Конвенције без обзира на то да ли је дати акт могао да утиче (и да ли је утицао) у конкретном случају на повећање казне затвора и одбијање жалбе подносиоца.

Даље, необезбеђивање присуства окривљеног на седници другостепеног већа на којем се расправљају чињенична и правна питања у вези са постојањем кривице као и висина казне противно је праву на правично суђење сходно члану 6 ставови 1 и 3 ц) Конвенције. Штавише, обезбеђивање присуства окривљеног је неопходно нарочито када је на седници другостепеног већа могуће расправљање питања која се тичу личности окривљеног (као што је случај када се одлучује о казни), будући да је такав поступак од велике важности за подносиоца. Стога, потребно је да се омогући окривљеном да на седници непосредно пружи потребна објашњења како би другостепено веће могло да стекне непосредан утисак о њему који ће му бити од значаја приликом давања што потпуније оцене раније изведених доказа.

Према томе, у предмету *Захировић* наступила је повреда члана 6 ставова 1 и 3 ц) када другостепени суд није обезбедио присуство подносиоца на седници већа на којој се, између осталог, оцењивало његово понашање након извршења кривичног дела, а нарочито због тога што је дата оцена могла да се веома негативно одрази на одлуку већа према подносиоцу. Штавише, дата оцена је у конкретном случају и довела до увећања казне затвора за две године.

ПОСЛЕДИЦЕ УТВРЂЕНЕ ПОВРЕДЕ:

Због утврђених повреда Конвенције Европски суд је подносиоцу досудио правично задовољење на име нематеријалне штете у износу 1.500 евра, те 3.073 евра за трошкове поступака пред домаћим судовима и Европским судом.

КОМЕНТАР:

Ова је пресуда утемељена на раније развијеној дуггодишњој пракси Европског суда, којом се установљава да гаранције правичног суђења, између осталог, подразумевају и обавезу домаћег суда да упозна странке у поступку са предузетим процесним радњама друге странке које могу да буду од утицаја на исход поступка (нпр., пресуда *Брендстетер против Аустрије* (*Brandstetter v. Austria*, бр. 11170/84, 12876/87 и 13468/87 од 28.08.1991.)), као и његову обавезу да омогући присуство окривљеног на седници другостепеног већа на којем се расправљају питања у вези са постојањем кривице или висине казне (нпр., пресуде *Кремзов против Аустрије* (*Kremzow v. Austria*, бр. 12350/86 од 21.09.1993.), *Мајкл Едвард Кук против Аустрије* (*Michael Edward Cooke v. Austria*, бр. 25878/94 од 08.02.2000.) и *Кани против Албаније* (*Canj v. Albania*, бр. 11006/06 од 06.03.2012.)). Практика Европског суда која је претходила предмету *Захировић* потврђује да су горе наведени стандарди у појединим случајевима били шире тумачени. Тако се обавеза суда да упозна странку са процесним радњама друге странке примењује не само на кривичне, већ и на грађанске поступке (нпр. пресуда *Лобо Машадо против Португала* (*Lobo Machado v Portugal*, бр. 15764/89 од 20.02.1996.)), као и поступке пред Уставним судом (*Милатова и др. против Чешке Републике* (*Milatova and Others v. the Czech Republic*, бр. 61811/00 од 21.06.2005.)).

Потребно је имати у виду да српски Законик о кривичном поступку у члановима 445 став 3 и 447 предвиђа скоро идентична решења која су у предмету *Захировић* довела до повреде начела равноправности странака, начела контрадикторности поступка и права лица на „личну одбрану“ у смислу ставова 1 и 3 ц)

члана 6 Конвенције. Како би се у перспективи избегла опасност повреде Конвенције саобразна оној која је била утврђена у предмету *Захировић*, домаћи судови би требало да у случајевима који су сродни горе наведеним приступе непосредној примени Европске конвенције сходно члану 16 став 2 Устава РС.

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ПРАВОСУДНОЈ АКАДЕМИЈИ
Теразије 8/1, 11000 Београд, Србија

Т: +381 11 3023 866

Ф: +381 11 3023 877

info@jap.rs

**BRITISH
COUNCIL**

Пројекат спроводи конзорцијум
који предводи British Council